

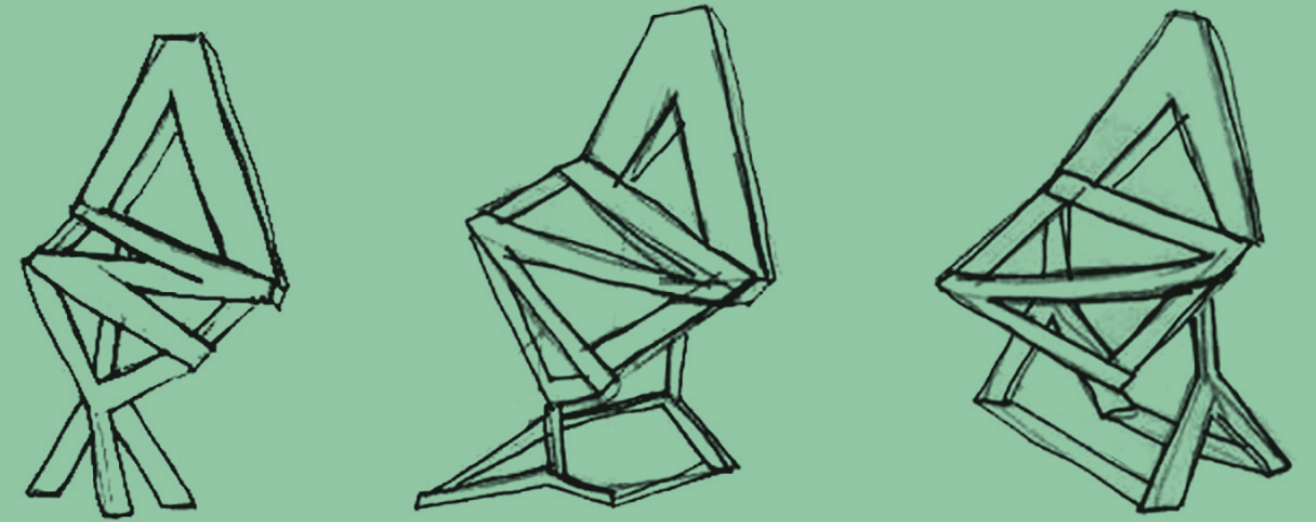
Çizen çocuğa notlar

Memed Erdener (09. 2020)

Robert Koch’un dediği gibi “neyi biliyorsa onu görür insan”. Çizmek, insanın kendisini ve çevresini tanımasını sağlar. Çizen biri, çizmeyen birine göre dünyayı daha fazla bilir ve deneyimler. Çiçekleri, ağaçları, arabaları, binaları gözlemleyerek çizen, annesine veya arkadaşlarına bakarak onların jestlerini resimlerine katan çocuk, beden dilini dolayısıyla canlı ve cansız varlıklarla empati yapma yeteneğini keşfeder.

**“Hayvanlar konuşamadıkları için
Kimbilir ne güzel düşünürler,
Ellerimiz gibi.”**

Çizen çocuk, Melih Cevdet Anday’ın yukarıdaki dizelerini bilmesede, şiirde anlatılmak isteneni hayatta sezer. Akıl ve el arasındaki hiyerarşik ilişkiyi ara sıra ters yüz ederek, eli kaptan köşküne çıkarır. Bazen düşünmeden çizerek eliyle düşünmeyi öğrenir. Böylece vücudun, zekanın devamı olduğunu anlar. Akı ve eli arasında yaratıcı bir diyalektik ilişki başlar.

Yaz Sarıbiyık (11)
Y-A-Z harflerinden oluşan sandalye tasarımı

Kalemler, kağıtlar ve kitaplar hayatının ayrılmaz birer parçası oldukları için o takip edenlerden değildir. Alışkanlıklarını bırakabilir. Yeniye ve bilinmeyeni denemeye açıktır. Değişmek ve değiştirmek mutluluk verir ona. O kaşıftır. Kendine has, ayrıksı, kimine göre tuhaf beğenileri vardır onun. Çünkü bundan ikiyüz sene önce Hegel’in dediği gibi, beğeniler alışkanlıklar sonucu oluşur. Alışkanlıklarınızı değiştirirseniz beğenileriniz de değişecektir. O bunu bilir.

Çizen çocuk, çizmeyenin asla girmeyeceği arka sokaklara girer. Karanlıkla kendi başına mücadele eder. Tekrar aydınlığa çıkabilmek için kestirme yollar bulur. Güçlüklerle uğraşmayı, bir masa başında bir konuya odaklanarak saatler geçirmeyi erken yaşta deneyimler. Yalnızlık onun için korkulacak bir şey değil, aksine hayatın karmaşası içinde gözükmeyen, gizli kalmış anlama yaklaşıldığı anlardır. Çizen çocuk, çocuk yaşta mistisizmi farkederek, onu tanır. Sanat, asla bir taraftar klübü olmayan kendine has bir tür ibadettir aslında.

Çizmeyi seven bir insan ömür boyu kendine yetebilir. İlkokulda sınıfta ilgi odağı olur, dikkat çeker ve bu ilginin karşılığını vermeyi dener. Önemli ve erken bir deneyimdir bu. İleride, üniversite yıllarında eğer güzel sanatlar, tasarım, mimarlık veya benzeri bir alanda okursa, kendi gibi yetenekli insanlarla yan yana bulunma şansı elde eder. Renge, forma, tabiata, edebiyata ve moda, her türlü güzelliğe, çirkinliğe ve çelişkilere, müziğe, dansa, bedene ve mimariye ilgi duyan bir çevrenin içinde kendine yer edinir. Bu ilerici çevre onu ömür boyu besler ve aklını zinde tutar. Bu sayede o en iyi yayınları okur, en yeni oyunları izler. Sağlıklı kaynaklar sayesinde karşılıklı çıkarıcılığı savunmaz. Böylece o, farketmeden, seçimleriyle cesur bir insan olur.

Sanatla veya tasarımla uğraşan kişinin, otuzlu yaşlarının başına geldiğinde elde ettiği en önemli kazanım özgür iradesidir. Özgür iradesini ne babasına, ne işyerindeki patrona, ne polise veya devlete, ne tarikat şeyhine ne de tanrıya teslim eder. Bilir ki vicdan denen kelime tanrının eşanlamlısıdır ve

vicdan insandadır. Böylece özgür iradesi vasıtasıyla dünya ile, vicdanı vasıtasıyla bilinçdışıyla sağlıklı bir ilişki kurar. Şöyle de söyleyebiliriz: Hem diyalektiğe hem metafiziğe erişimi vardır onun.

Hayatı eşya biriktirme yarışı içinde geçen şehir insanının bulmakta zorlandığı maneviyatı, çizen biri tabiatta, şehrin kalabalığında, boş bir odada veya bir hayvanın uyuyuşunda bulur. Denizin dibindeki bir inci tanesi gibi zor bulunan ve derin hisler barındıran bu manevi şeyi imge diye niteler. İmge, sıradan insanın hatta kurumsal insanın fakir sözlüğünde yoktur. İmgeler hatıralardan daha güçlü hissedişlerdir. Bu sayede o, hafızaya ve dolayısıyla geçmişe önem veren bir insana evrilir. Kendine kattığı yoğun imgeler sayesinde ruhunu zenginleştirir. Jung'un dediği gibi "...Bir şeyin imgesine sahipsek o şeyin yarısına sahibizdir. Dünyanın imgesi dünyanın yarısıdır."

Hafızası, kültürü ve bir başkasına devredecek mirası olan çizen çocuk. İyi ki varsın.